

STRAATNAMEN INDISCHE BUURT

MAKASSAR PLEIN

OOST CAST

MAKASSAR

Makassar is een stad in het zuiden van het eiland Sulawesi in Indonesië. De stad kent een rijke geschiedenis die al vele eeuwen teruggaat, lang voordat de Verenigde Oost-Indische Compagnie kwam. Makassar maakte ooit deel uit van de tweeling koninkrijken Gowa en Tallo. De alliantie van de twee koninkrijken maakte van Makassar al een machtig rijk, ver voor de komst van Europese kolonisten.

EEN MACHTIG RIJK

Vanaf de 14^e eeuw groeide het koninkrijk Gowa in de omgeving van Makassar in de eeuwen uit tot een levendig handelsgebied met belangrijke politieke en economische macht. Het was een thuisbasis van verschillende groepen mensen, waaronder Maleiers uit Malakka en Indiërs uit Gujarat. Het koninkrijk stond bekend om zijn maritieme handel en sterke zeemacht. Geografisch lag Makassar strategisch langs de nootmuskaat- en kruidnagelroute tussen Jakarta, Ambon en de rest van de Molukken. Makassar werd een belangrijk knooppunt voor internationale handel, waar Chinese, Arabische, Indiase en Europese handelaren elkaar ontmoetten.

GEWELDDADIGE ANNEXATIE VAN MAKASSAR

Tijdens de Europese koloniale periode kwamen de Nederlanders in conflict met het koninkrijk Gowa. Ze probeerden de macht van sultan Hasanuddin in te perken en de controle over de regionale handel in specerijen over te nemen. De inname van Makassar ging gepaard met veel geweld. De Nederlandse gouverneur-generaal Cornelis Speelman leidde de annexatie met Raja Pallaca, de koning van de Buginezen. Tijdens de aanval op Makassar gaf Speelman opdracht om meer dan dertig dorpen plat te branden en duizenden mensen gevangen te nemen.

Zij werden als slaafgemaakten verkocht. De inzet van oorspronkelijke bewoners en het uitspelen van koningen en sultans ten behoeve van het koloniale project was een veelgebruikte verdeel-en-heers tactiek van Nederlandse koloniale machthebbers. Uiteindelijk verloor het sultanaat Gowa in 1669 zijn onafhankelijkheid en werd Makassar met geweld geannexeerd door de VOC. Echter was er altijd anti-koloniaal verzet tot en met het einde van de Indonesische onafhankelijkheidsstrijd in 1949.

Standbeeld van de Sultan Hasanuddin.

HAAN VAN HET OOSTEN

Het huidige regentschap Gowa is een overblijfsel van het pre-koloniale sultanaat. De beroemdste sultan van Gowa is Hasanuddin, die vanwege zijn aanhoudende gevechten tegen de VOC ook wel de bijnaam 'de haan van het oosten' kreeg. Hij wordt nog steeds geëerd als anti-koloniaal verzetsheld. Zo is er van hem een standbeeld en is het vliegveld in Makassar naar de sultan vernoemd.

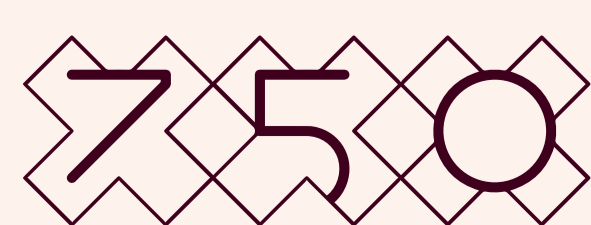
'De Nederlandse vloot is vaak ten onder gegaan, al werd daar op school nooit over verteld.'

Beluister hier het verhaal van kunstenaar Gigi van Grevenbroek achter het werk (z.o.z.) WATERMEESTERS.

OOSTCAST Straatnamen Indische Buurt is een samenwerking tussen Burobraak (concept, design en uitvoering), Beyond Walls (content, eindredactie en podcast) en Van Gisteren (redactie), mogelijk gemaakt door de Gemeente Amsterdam en Amsterdam 750 jaar.

× Gemeente
× Amsterdam

BUROBRAAK

BEYOND
WALLS

van gisteren

OOSTCAST.NL

PEPERDUUR

In bijna elke keuken zijn kruiden en specerijen aanwezig die herinneren aan ons koloniale verleden. Alledaagse producten zoals speculaas bevatten ingrediënten zoals kaneel, nootmuskaat, kruidnagel en peper. Deze smaken dragen een geschiedenis van eeuwenoude handel en uitbuiting met zich mee.

Voormalig Nederlands-Indië was daarom heel belangrijk voor Nederland. De handel in onder meer specerijen, kruiden, thee en tabak leverde enorme economische welvaart op. De Verenigde Oost Indische Compagnie (VOC) verhandelde

met name nootmuskaat, foelie, kruidnagel, peper en kaneel. In Europa waren deze specerijen zeer gewild vanwege hun smaak en aroma. Ze waren bovendien erg duur vanwege de lange afstand die ze moesten afleggen. Vandaar ook wel de uitdrukking 'peperduur'.

Het behoud van de machtspositie ging gepaard met uitbuiting en geweld en leidde zelfs tot genocide.

De VOC dwong in de 17^e eeuw met geweld een monopolie in de specerijenhandel af. Het behoud van de machtspositie ging gepaard met uitbuiting en geweld en leidde zelfs tot genocide op de oorspronkelijke bevolking zoals op de Banda-Eilanden in de Molukken.

INDISCHE BUURT

Javastraat, Ambonplein, Sumatra-plantsoen. Het is een greep uit namen van straten in de Indische Buurt in Amsterdam Oost. Maar wist je dat het verwijst naar een eilandrijk dat ongeveer 46 keer zo groot is als Nederland? OOSTCAST nodigt je uit om meer te leren over de onderbelichte verhalen die schuilen achter de straatnamen.

De straatnamen in deze buurt werden begin 20^e eeuw gegeven. Indonesië was toen nog bezet door Nederland, dat het grote eilandrijk de koloniale naam Nederlands-Indië had gegeven. Veel straatnamen genoemd naar de eilanden bevatten nog de koloniale naamgeving. Zo heet het eiland Celebes eigenlijk Sulawesi, en heet de hoofdstad van Indonesië nu niet meer Batavia maar Jakarta.

WANDELROUTE EN PODCAST

OOSTCAST bestaat uit een wandelroute, een podcast en artistieke reflecties over straatnamen en plekken in Amsterdam Oost. Centraal staan de koloniale geschiedenis en verhalen van toen en nu.

Wandel langs de 10 informatieborden en scan de QR-code stickers op straat (onderstreepte straatnamen op de routekaart) en hoor meer verhalen achter de straatnamen. De wandeling is 3,5 km lang. De wandeling start bij de Insulindeweg en eindigt bij het Javaplein, maar je kunt het ook andersom bewandelen.

SCAN
HIER

voor de podcast

